

Stuletnie tradycje

Osiemdziesiąt lat temu wprowadzono na rynek lunety serii HELIA i nazwa ta utrzymała się w katalogu firmy Kahles do dziś. W ten sposób jest to jedna z najdłużej utrzymujących się na rynku nazw handlowych produktu, a austriacka firma zaliczana jest do najstarszych nieprzerwanie działających fabryk optycznych na świecie.

Korzenie wiedeńskiej fabryki sięgają roku 1823, gdy optyk Georg Simon Plössl (według współczesna pisowni „Ploessl”) uruchomił swoją manufakturę przy Freundgasse. Plössl zajmował się głównie konstruowaniem mikroskopów i miał na tym polu znaczące osiągnięcia, na przykład skonstruował pierwszy obiektyw achromatyczny oraz okular mikrometryczny umożliwiający precyzyjną regulację ostrości obrazu, wprowadził też do swoich wyrobów soczewki szafirowe i diamentowe. Za swoje osiągnięcia otrzymał w roku 1847 cesarski „Złoty medal za zasługi na polu nauki” i stał się oficjalnym dostawcą dworu cesarsko-królewskiego, z prawem do używania tytułu „K.u.k Hofoptiker”. Georg Simon Plössl zmarł w 1868 na skutek upływu i zakażenia krwi po ciężkim skaleczeniu się w rękę stłuczoną taflą szkła, ale firma jego imienia działała dalej. Trzydzieści lat później fizyk z wykształcenia i myśliwy z zamiłowania Karl Robert Kahles przejął zakład Plössla i połączył z drugim słynnym wiedeńskim wytwórcą wyrobów optycznych, Optisch-mechanische Werkstaetten Karla Fritscha (specjalizującym się w produkcji lornetek i aparatów fotograficznych). W ten sposób powstała potężna fabryka optyczna, w której doświadczenie i rzemieślniczy kunszt pracujących w niej optyków i mechaników precyzyjnych został wsparty osiągnięciami

współczesnej nauki. Wyznaczony został też nowy kierunek działania – optyka dla myśliwych.

► Niezniszczalna

Już dwa lata później, w roku 1900, zaprezentowano pierwszą lunetę do broni TELORAR, w pięciu różnych układach powiększenia. W przededniu pierwszej wojny światowej firma prowadzona przez drugą już generację właścicieli, Ernsta i Karla Kahlesów, staje się najważniejszym producentem optyki strzeleckiej i wojskowej w całym Cesarstwie Austro-Węgierskim. Bracia Kahles także otrzymali dogłębne wykształcenie fizyczno-optyczne, co zresztą jest tradycją firmy do dziś – firmą wciąż kierują ludzie z naukowym dorobkiem.

W roku 1908 powstała legendarna już dziś luneta MIGNON, o charakterystycznym wydłużonym kształcie i pojedynczym pokrętle regulacji znaku celowniczego. Bardzo solidna konstrukcja

i staranne wykonanie przyniosło temu modelowi przydomek „niezniszczalna”. Brzmi to nieprawdopodobnie, ale te lunety są używane do dzisiaj! Firma Kahles serwisuje je bezpłatnie, jako żywy przykład jakości swoich wyrobów. Popularność modelu MIGNON sprawiła, że utrzymywał się on w produkcji przez wiele lat, nawet po pojawieniu się znacznie nowocześniejszych lunet serii HELIA. Model ten pokazano w 1926 roku. Była to luneta o niespotykanym wówczas kącie widzenia, dużej jasności i wyjątkowej ostrości obrazu.

Okres drugiej wojny światowej to dla firmy ciężki czas, została włączona w tryby maszyny pracującej dla III Rzeszy i produkowała wyroby dla Wehrmachtu. Po wojnie została prawie całkowicie zniszczona. Odbudowana została staraniem wdowy po Karlu, Elżbiecie oraz jej syna Friedricha w nowym miejscu, ale oczywiście także w Wiedniu. Friedrich Kahles był uzdolnionym optykiem i inżynierem, wprowadził wiele nowych technologii i rozwiązań konstrukcyjnych, niektóre z nich są stosowane do dziś – na przykład wielowarstwowe ochronne powłoki soczewek. W roku 1949 firma wypuściła na rynek pierwszą na świecie lunetę o zmiennym powiększeniu, a w roku 1960 pierwsze lunety całkowicie wodoodporne. Zastosowano w nich opatentowane pierścienie gumowe, tak zwane O-ringi, oraz zacieśniono tolerancje wykonawcze. Ta seria lunet została

Kahles MIGNON

nazwana HELIA SUPER. W 1972 roku pojawiają się – znowu jest to światowa nowość – wielowarstwowe powłoki

na wszystkich powierzchniach styku soczewka-powietrze, także wewnątrz tubusu lunety. Wnętrze lunety zostaje do-

Blaser R93 i Kahles CSX

Podświetlenie CSX

Przekrój CSX

datkowo wypełnione neutralnym gazem, azotem. W ten sposób uzyskano wielkie zmniejszenie strat światła przechodzącego przez lunetę (transmisja światła ponad 90%) i zdecydowaną poprawę jakości obrazu, a przy okazji ugruntowano pozycję marki Kahles na światowym rynku optyki do broni palnej. Pod koniec lat 80. XX wieku rodzinna dynastia wygasła, a firma została przekształcona w spółkę akcyjną KAHLES GmbH. Jej pierwszym prezesem został Johann Peternel. Stulecie firmy w 1998 roku uświetniło wprowadzenie nowej generacji lunet HELIA COMPACT, a niebawem (za dwa lata, w roku 2000) Kahles powrócił do produkcji lornetek. Nastąpiły także przekształcenia własnościowe firmy, która jest odąd powiązana kapitałowo z inną sławną marką austriackiej optyki, firmą Swarovski z Tyrolu. Pozwoliło to na prowadzenie wspólnych badań i wzajemne wsparcie technologiczne, a efektem był niesłychany wysyp nowych pomysłów w ciągu następnego pięciu lat. Luneta HELIA CT 3-10x50 otrzymała podczas największych na świecie targów broni i akcesoriów SHOT Show w Las Vegas nagrodę jako najlepszy produkt optyczny 2002 roku. Od czerwca 2005 roku firmą kieruje dr Stephan Schaefer, fizyk-optyk oraz zapalony myśliwy. W tym roku Kahles stworzył linię nowoczesnych lunet taktycznych, w których zastosowano większość rozwiązań sprawdzonych w lunetach myśliwskich, tym samym firma prowadzi ekspansję na nowe rynki zbytu.

► Zaawansowana technika

Dwa najciekawsze rozwiązania stosowane w lunetach Kahles HELIA to obecnie cyfrowy system podświetlenia znaku celowni-

► czego CSX oraz układ preselekcji ustawień zwany MultizerO. Pierwszy zaprezentowano w 2003 roku, drugi miał promocję na targach IWA dwa lata później.

Innowacyjność systemu CSX polega na zupełnie nowym rodzaju pokrętła -włącznika, uruchamiającego podświetlenie lunety. Większość regulacji w lunetach innych marek miała systemy analogowe, z potencjometrem, którym włączało się podświetlenie, a potem ustawiało jego jasność. Pozycja „wyłączone” z reguły znajdowała się pomiędzy najjaśniejszym i najciemniejszym podświetleniem, choć w niektórych konstrukcjach przejście do najsilniejszego podświetlenia wymagało przekręcenia pokrętła o cały zakres obrotu. Ów pełen zakres wynosi najwyższej 360°, co ogranicza liczbę dostępnych „klików” ustawień. Takie pokrętło utrudnia szybkie wyłączenie i włączanie podświetlenia, przez co pozostaje ono przez dłuższy czas uruchomione, ze szkodą dla trwałości baterii. Zastosowany w lunecie Kahlesa włącznik uruchamia się poprzez

lekkie odciągnięcie całego pokrętła – pokazuje się wówczas na jego podstawie czerwony metaliczny pierścień, sygnalizujący włączenie podświetlenia. System podświetlenia jest dość zaawansowany elektronicznie, zawiera mikroprocesor i umożliwia w praktyce nieskończenie wiele pozycji regulacji, w tym oddzielne zakresy nocne i dzienne. Samo pokrętło ma trzy położenia: stabilne środkowe oraz dwa niestabilne, skrajne. Przekręcenie go w położenie „do góry” zwiększa podświetlenie, a w położenie „do dołu” zmniejsza je. Włączenie lub wyłączenie podświetlenia zachowuje ustawione parametry jasności, co pozwala uruchamiać podświetlenie tylko wtedy, gdy jest w danej chwili potrzebne. Oczywiście pokrętło i włącznik są bezgłośne, ale mają wyraźnie wyczuwalny „klik”.

► Cenna zaleta

System MultizerO pozwala na preselekcję ustawień lunety – do różnych pocisków (w polskich warunkach to chyba

najbardziej sensowne użycie tego wynalazku), różnych naboju (to w przypadku sztucerów z łatwo wymiennymi lufami, jak np. Mauser M03) albo na różne odległości (ma sens w przypadku polowań na duże dystanse, np. w górach). Idea jest bardzo prosta: pokrętło regulacji pionowej znaku celowniczego jest podzielone na kilka plasterków, którymi można ustawić różne położenia znaku, a na szczycie pokrętła umieszczono wybierak odpowiedniego „biegu” – porównanie do samochodowej skrzyni biegów jest jak najbardziej uzasadnione. Do obsługi plastrów pokrętła oraz wybieraka służy specjalny plastikowy klucz. Luneta Kahles MultizerO umożliwia ustawienie czterech wartości zerowania, a dodatkowo jako piątej nastawy można użyć całego bębna. To przyda się także, gdybyśmy zgubili klucz do ustawiania lunety. W efekcie nie trzeba odkładać poprawki na znaku celowniczym i w każdej sytuacji można wygodnie celować na środek krzyża. Firma rekla-

MultizerO bęben

MultizerO ustawianie

CL 3-9x42 MultizerO

multizerO™

muje swój wynalazek głównie pod kątem przystrojenia lunety do kilku dystansów (stąd nazwa), co w warunkach polowań alpejskich jest z pewnością cenną zaletą. Dla polskiego myśliwego chyba ciekawszym zastosowaniem będzie możliwość przystrojenia na jednej odległości kilku naboju z różnymi pociskami, o różnych zastosowaniach i odmiennych przebiegach balistycznych. Po ustawieniu sobie tego wszystkiego na strzelnicy pozostanie jedynie zapamiętanie, czemu odpowiadają poszczególne nastawy – albo wyrysowanie sobie tego na karteczce. □

Jarosław Lewandowski

GALERIA MYŚLIWSKA
BIG GAME
GRZEGORZ KUŚ

Galeria myśliwska
ul. Grzybowska 12/14
- Pasaż Saski,
00-132 Warszawa
tel.: 0-22 654 68 24,
fax: 0-22 654 68 22
Godz. otwarcia:
pon. - pt. godz. 11⁰⁰-18⁰⁰